

Sammenfatning af Splittede liv

- en kvalitativ undersøgelse blandt unge, der er flygtet fra æresrelateret konflikt

Udarbejdet af

Analyse & Tal F.M.B.A
Hejrevej 34A
2400 København NV
www.ogtal.dk

For RED Center

For mere information

Malte Moll Wingender
Malte@ogtal.dk

Pia Bang Jensen
Pia@ogtal.dk

Sammenfatning af

Splittede liv

- en kvalitativ undersøgelse blandt unge, der er flygtet fra æresrelateret konflikt

"Derhjemme levede jeg i Mellemøsten, i skolen levede jeg i vesten"

Zeinab Mosawi, 2021

Om rapporten

Dette dokument består af det indledende afsnit og sammenfatningen af rapporten "Splittede liv". I rapporten præsenteres en lang række citater fra de otte interviewpersoner, der indgår i undersøgelsen. Selvom alle navne har fået pseudonymer, så er rapporten ikke egnet til fuld offentliggørelse af hensyn til de unges sikkerhed. For alligevel at kunne give offentligheden indblik i undersøgelsens indhold, præsenteres her de overordnede konklusioner uden citater og øvrig analyse.

I efteråret 2021 har Analyse & Tal på opdrag fra RED Center interviewet otte modige unge, der er flygtet fra æresrelaterede konflikter. På den baggrund har vi udarbejdet denne rapport med sparring og input fra ledere og medarbejdere i RED Center. Interviewene skal bidrage til større viden om unge, der flygter fra æresrelaterede konflikter. Mere specifikt er formålet at belyse de unges liv op til beslutningen om at flygte fra familien, hvilke dilemmaer de har stået og står i, og hvordan de ser på fremtiden – med eller uden deres familie?

De otte fortællinger skal ses i forlængelse af den allerede eksisterende og voksende litteratur på feltet. Unge, der har været udsat for negativ social kontrol og æresrelateret vold, er blevet interviewet i rapporter og undersøgelser¹, og over de seneste år har enkeltpersoner selv eller gennem forfattere fortalt om deres oplevelser med negativ social kontrol, vold og genopdragelsesrejser². Derudover ved vi fra både RED Centers og Rigspolitiets registreringer af æresrelaterede sager, at de otte interviewpersoner blot udgør en brøkdel af et omfattende problem. I 2020 var 125 unge indskrevet på RED Safehouse (RED Center 2020), og Rigspoliet har i de seneste år registreret omkring 200 æresrelaterede sager årligt (Udlændinge- og Integrationsministeriet 2021).

Denne rapport adskiller sig fra den øvrige litteratur ved udelukkende at beskæftige sig med unge, der har brudt med hele eller dele af deres familie, og som nu lever "under jorden" som konsekvens heraf. Rapporten har særligt fokus på de unges oplevelser med negativ social kontrol, hvordan de har håndteret konflikten og hvilke dilemmaer, et brud med familien indebærer.

Rapporten er en kvalitativ pendant til det kvantitative arbejde, som foregår i Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI). Hvor SIRIs rapport baserer sig på kvantitative registerdata på RED Centers beboere, giver denne rapport et kvalitativt indblik i de unges hverdagsliv før under (og efter) bruddet med deres familier.

¹ Fx "Dobbeltliv" (Etnisk Ung 2014) og "Unge oplevelser af negativ social kontrol" (Als Research 2018)

² Fx Zeinab Mosawi med "Himlen over min fars tag" (2017) og "Jorden under min mors fødder" (2021), Ahmed Mahmoud med "Sort Land", "Samia" i "Genopdragelsen" (Geist et al. 2020) og Yahya Hassan

Sammenfatning

Overordnet tegner rapporten et billede af en række konflikter mellem de unge og deres familie, hvor også storfamilien og familiens netværk og lokalmiljø spiller en rolle. Konflikterne er præget af vold og negativ social kontrol og handler om, at de unge ikke vil indordne sig det regelsæt og moralkodeks, som forældrene forsøger at opdrage dem efter. Her gælder det for kvinderne, at de har omfattende huslige pligter, strenge regler for beklædning og udseende, at de ikke må tage til fester og sociale arrangementer alene uden for skoletid og at uddannelsesvalg og giftermål er begrænset til det, familien anser for rigtigt. Afvigelser fra dette går ud over familiens billede udadtil og derved ære og status.

På trods af rammerne i hjemmet orienterer de unge i undersøgelsen sig imod et ungdomsliv, som er almindeligt for etniske danskere. Det indebærer et socialt fællesskab for hjemmet, kærester, fester, afprøvning med forskelligt udseende og med alkohol, og at de kan træffe selvstændige beslutninger om deres fremtid. Således afviger deres ønsker om et ungdomsliv sig markant fra det, deres forældre kræver af dem.

Modsætningerne mellem de to kulturer medfører, at de unge er splittet imellem to liv og identiteter – ét hjemme hos familien og ét når de er uden for hjemmet. Konsekvensen af at afvige fra familiens regler er en massiv negativ social kontrol gennem fysisk og psykisk vold, trusler og overvågning, der for nogle også har præget den tidligere ungdom og barndom. I undersøgelsen er det særligt fædre og i nogle tilfælde brødre, der udøver den fysiske vold, mens det både kan være mandlige og kvindelige familiemedlemmer – såvel som det lokale minoritetssamfund – der overvåger og udøver negativ social kontrol over de unges sociale liv.

Det skal noteres, at situationen for den mandlige interviewperson i undersøgelsen afviger fra kvindernes. Her er det primært moren, der udsættes for fysisk og psykisk vold fra faren, og interviewpersonen ender med at måtte flygte, fordi han tager parti imod sin far.

For at håndtere splittelsen mellem de to kulturer og det voldelige sanktionsregime i hjemmet lever de unge et dobbeltliv med dækhistorier og løgne med risiko for at blive opdaget og straffet for at gå imod familien. Nogle forsøger at indordne sig familiens krav og forventninger for at mindske volden og forhandle sig til større frihed. På et tidspunkt flyder bægeret over af manglen på at kunne leve sit eget liv og være den, de er, uden at risikere flere fysiske og psykiske skader, og de vælger at gå under jorden og rive deres tilværelse op med rode – i hvert fald for en tid.

Flugten fra familien er en svær og dilemmafyldt beslutning for de unge. De fleste har været udsat for mange traumatiserende oplevelser, der går langt ud over hvad dansk lovgivning tillader, før de beslutter at flygte fra familien. Deres loyalitet og fortsatte følelse af tilknytning til familien er bemærkelsesværdig, når man tager disse oplevelser i betragtning. En del af forklaringen skal sandsynligvis findes i deres minoritetsetniske kultur, hvor kollektivet står over alt andet. Ved at vælge familien fra forlader de også det – på godt og ondt – altdominerende fundament i deres liv. De er ikke vant til at stå på egne ben uden for familien, ligesom familien heller ikke er vant til at være uden dem. Nogle efterlader nemlig også en undertrykt mor eller mindre søskende, som de hidtil har taget sig af, i en voldspræget tilværelse.

Således er det langt fra givet, at unge i æresrelaterede konflikter vælger at vende den undertrykkende familie ryggen. Der skal meget modgang til, og der er nogle store dilemmaer, der skal afvejes, før de kan tage et så stort skridt. Det er det, som undersøgelsen giver indblik i. Samtidigt er rapporten et billede på, hvad der udspiller sig lige nu i andre hjem rundt omkring i landet – enten med flugt eller fortsat negativ social kontrol til følge. Opgørelser fra Rigspolitiet og RED Centers egne opgørelser viser, at æresrelateret vold og negativ social kontrol ikke er en sjældenhed blandt minoritetsetniske unge.

